

Kadınlara Yönelik Siber Zorbalık Durumları ve Önlem Çalışmaları

Türel ÖZER ÖKSÜZOĞLU

Manuscript information:

Received: March 14, 2021

Revised: May 25, 2021

Accepted: May 28, 2021

Öz

Dijital çağa ayak uydurmak ve çağın insan ihtiyaçlarına hizmet edebilmesi için internet ve çevrimiçi ortamlar her geçen gün daha fazla öneme sahip olmaktadır. Teknoloji alış-verişlerden, duygusal ilişkilere kadar hayatın her alanında mutlak bir hüküm sürerken daha fazla insanla iletişim imkânı bulunmakta ve sosyal medya aracılığıyla da toplumun durumlara bakış açıları tespit edilebilmektedir. Hayatın içerisine yoğun biçimde entegre olan dijital platformlarda her insanın pozitif ve duyarlı olması beklenmemekte, geleneksel zorbalık siber zorbalığa dönüşerek, özellikle sosyal medya platformlarında karşımıza çıkmaktadır.

Bu araştırmanın amacı özellikle ergen ve gençler üzerinde olumsuz etkileri sıklıkla olan siber zorbalık durumlarının kadınlara yönelik de fazlaca olduğunu ve şiddet boyutunda zarar verdiğini kanıtlamaktır. Araştırma kapsamında en güçlü sosyal medya platformlarından biri olan Twitter üzerinden kadınlara yönelik siber zorbalıkların incelenmesi amacıyla belli başlı etiketler üzerindeki tweetler ele alınarak nitel bir çalışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siber zorbalık, kadına şiddet, siber zorbalıkla başetme, Twitter.

Yazar 1

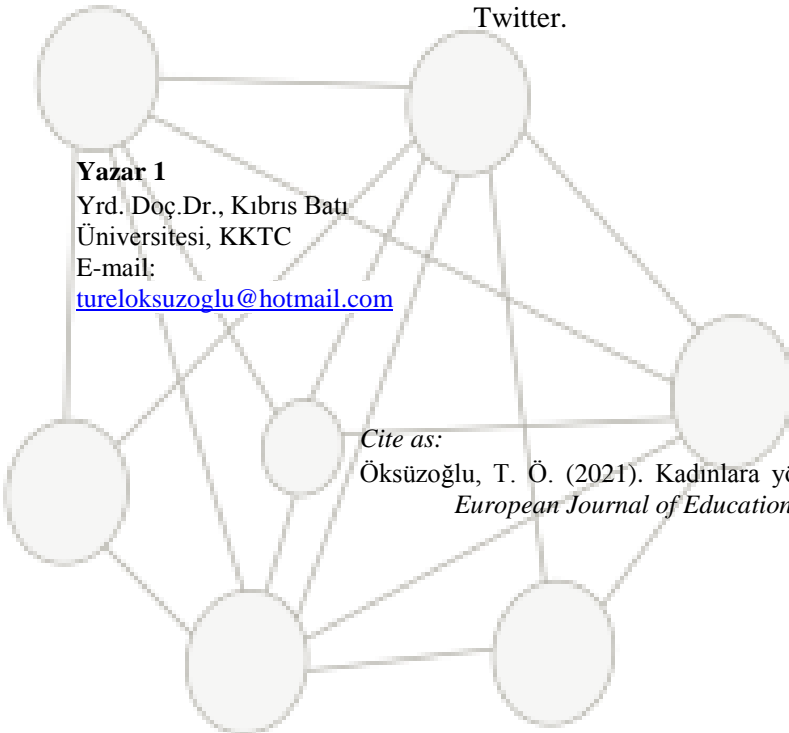
Yrd. Doç.Dr., Kıbrıs Batı
Üniversitesi, KKTC

E-mail:

tureloksuzoglu@hotmail.com

Cite as:

Öksüzöğlü, T. Ö. (2021). Kadınlara yönelik siber zorbalık durumları ve önlem çalışmaları. *European Journal of Educational and Social Sciences*, 6 (1), 67 – 75.

1. GİRİŞ

İnternet ortamlarının insanlara sunmuş olduğu sınırsız etkileşim alanının iletişim amacı başlangıçta olmak üzere oldukça fazla yararı olduğu bilinmektedir. Buna karşın amacı bilinmeyen veya tanınmayan kişi veya gruplarla kolayca iletişim kurulabildiği için dikkatli olunması gerekmektedir. Siber zorbalık da internet üzerinden maruz kalınan durumların bütünü olarak belirtilebilir. Siber kelimesi köken olarak internete ait olan, interneti anlatan sanal ortam olarak adlandırılmaktadır. Siber zorbalık kişi veya grupların bir iletişim teknolojisinin karşı tarafa zarar vermek amacıyla, kötü niyetli olarak tekrarlayarak kötü bir biçimde kullanılmasıdır. Siber zorbalık kişilerin teknolojik aletler ile özellikle sosyal medya ve mesajlaşma uygulamaları aracılığıyla, çevrimiçi oynanan oyunlar yoluyla yapılabilmektedir.

Değişen ve gelişen teknolojilerle yenilenen her paylaşım platformunun yeni bir zorbalığı da beraberinde getirmekte olduğu bilinmektedir. Siber zorbalık kişilerin sadece akranları tarafından değil yaşça büyük ve küçükler tarafından da maruz kalınan bir durumdur. Burada önemli olan yaşanan durumun kişiler tarafından siber zorbalık olarak algılanması ve farkındalık oluşturulmasıdır. Siber zorbalık durumu bir kişinin diğerine veya kurumlar arasında aşağılama, şantaj yapma, küfür etme, iftira atma, dedikodu yapma, taciz etme, tehdit etme, dışlama ve utandırma gibi durumlarda ortaya çıkmaktadır. Somut örnekleri bulunan bu durumlardan biri; istenilen şeyin yapılmaması halinde polise ihbar etmek ile tehdit etmek olarak karşımıza çıkabilir, bir diğer örnek; küçük düşürücü sözler içeren mesajlar göndermek, kişilerin haklarındaki özel bilgileri veya fotoğrafları yayınlamakla tehdit etmek, almak istenilmeyen mesajlarla taciz etmek gibi ortaya çıkmaktadır. Dijital iletişiminin evrilmesiyle birlikte cinsel taciz de e-postalar, sohbet odaları, ticari ve ticari olmayan web siteleri gibi alanlardan sosyal medyaya doğru artış göstermektedir. (Halder ve Jaishankar, 2011).

Siber zorbalığa her yaş grubundan, her meslek grubundan veya her cinsiyetten insan maruz kalmaktadır. Bu araştırmanın kapsamında özellikle kadınların maruz kaldıkları siber zorbalık durumları araştırmanın ana hatlarını oluşturmaktadır. Sosyolojik açıdan bakıldığında en fazla toplum baskısı ve şiddet gören grupta yer alan kadınların sosyal medya ortamlarında ve kullanımlarında da ne gibi şiddete ve zorbalığa maruz kaldıkları merak konusu olmuştur. Siber zorbalık olarak cinsel taciz içerisinde fiziksel bir temas olmamasına rağmen sözlü olarak devam etmektedir. Siber dünyada cinsel taciz genellikle anonim hesaplar, sahte isimler üzerinden artış göstererek, müstehcen fotoğraflar, cinsel saldırıda bulunan e-postalar, aşağılayıcı metinler, mağdurun kişisel bilgilerinin yayılması gibi durumlarda ortaya çıkmaktadır (Citron, 2009).

Siber zorbalıkla mücadele etmek için birçok yöntem geliştirilmektedir. Bununla ilgili olarak dünya üzerinde ISOC-TR (Internet Society-Turkey) gibi dernekler ve kurumlar çeşitli önlemler almaktadır ve toplumu bilinçlendirme çalışmaları yapmaktadır. Bu çalışmanın odak noktasında siber zorbalığa maruz kalan kadınların sosyal medya üzerinden yaşadıkları durumlar ele alınmaktadır. Bunun yanı sıra siber zorbalığın, çevrimiçi ortamlarda cinsel tacizin, zorla ve anonim hesaplarla şiddet, küfür ve hakaret gibi davranışların birçok ülkede yasal yaptırımları bulunmaktadır. Bu yasal yaptırımlar bir anda değil zaman içerisinde ihtiyaçlar halinde ortaya çıkmıştır. Hala ABD, Hindistan, İngiltere gibi ülkelerin yasal sistemlerinde siber zorbalık üzerine yaptırımlarda açıklar söz konusudur. Kadın veya erkek fark etmeksizin farklı cinsiyetlerde olan

bireylerin hemcinslerine ve karşıt cinslerine zorbalık düzeyinde saldırıda buldukları yapılan araştırmalarda ortaya görülmektedir. (Halder ve Jaishankar, 2011).

1.1.Siber Zorbalığın Tanımı ve Kapsamı

Siber zorbalık tanımlamaları geleneksel zorbalıktan türetilmiştir. Zorbalık tanımlarının genelinde düzenli tekrarlama ve zorba ve mağdur arasında güç dengesizliği söz konusudur (Menesini, 2012). Siber zorbalığın bir diğer tanımı da çevrimiçi ortamlarda bir başkasına açık bir saldırganlıkta bulunmak ve kasıtlı bir olumsuz eleştiri durumu olarak belirlenmiştir (Ybarra ve Mitchel, 2004). Siber zorbalık kavramının tanımı özellikle sosyal medyanın yaygınlaşması ile birlikte değişiklik göstermiştir. İlk siber zorbalık tanımlarının ve özelliklerinin oldukça kısıtlı olduğu, sonrasında yaşanan durumlardan yola çıkılarak bu tanımların genişlediği görülmektedir. Yapılan incelemeler sonucunda mağdurun aleyhinde çevrimiçi ortamlarda açık ve doğrudan saldırıların söz konusu olduğu görülmektedir.

Siber zorbalık, iletişim cihazları ve iletişim teknolojileri, sosyal medya aracılığıyla ortaya çıkan bir veya birden fazla bireyin kasıtlı olarak zarar vererek karşısındaki kişiyi mağdur etmesidir (Beran ve Li, 2005). Siber zorbalığın bu bağlamda geleneksel zorbalıktan farklılıkları tartışma konusu olmuştur. Bazı araştırmacılar siber zorbalığın geleneksel zorbalığın bir türü olduğunu ifade ederken, bazılarına göre siber zorbalık ve geleneksel zorbalık arasında farklılıklar ve ayırt edici özellikler bulunmaktadır (Smith, 2012; Olweus, 2012). Tanımlamalar kapsamında geleneksel ve siber zorbalık arasında ortak bir zemin bulunmaktadır. Siber zorbalığın nedenlerinin anlaşılabilmesi için geleneksel zorbalık nedenleri ve kriterleri de tartışılabilir (Topçu, 2014). Hazelwood ve Koon-Magnin (2013) tarafından yapılan çalışma kapsamında ABD’de bulunan 50 eyaletteki siber zorbalıklar ile ilgili yasalar araştırılmıştır. Yapılan nitel araştırmada elde edilen bulgular kapsamında siber taciz ve siber tacizin önemli fenomenlerine dair tanımlamalar yapılmıştır. Siber taciz ve siber takip durumları birbirinden farklı olarak ele alınmıştır.

Siber zorbalıkta belli başlı unsurlar söz konusudur; tekrarlama, güç dengesizliği, incitme niyeti, anonimlik, açıklık vb. Tekrarlama eyleminde internet ortamında ve sosyal medyada çevrimiçi materyallerin, ardışık olarak görüntülenmesi, indirilebilmesi, sonrasında yeniden yayınlanabilmesi, farklı alanlarda paylaşılabilmesi gibi özelliklerin söz konusu olması mağdurun siber zorbalığa birçok kez maruz kalmasına neden olmaktadır (Langos, 2012). Siber zorbalıkta güç dengesizliği durumu geleneksel zorbalıktan farklılık göstermektedir. Geleneksel zorbalıkta mağdur ve zorba yüz yüze kalarak fiziksel bir karşılaşmaya maruz kalırken, siber zorbalıkta güç dengesizliği teknolojiyi kullanabilme avantajlarından ve yeteneklerinden gelmektedir (Arıca vd. ark, 2008).

Bir davranışın zorbalık olarak nitelendirilebilmesi için zarar verme amacıyla yapıldığının belli olması gerekmektedir. Siber zorbalıkta kötü niyeti belirlemek bu açıdan zorludur (Betts, 2016). Zorbanın mağdur üzerindeki davranışlarının incelenmesi, sürecin gözlenmesi ve zorbanın zarar vermeyi amaçladığı açıkça ifade edilmelidir. Siber zorbalıkta zorbaların anonim olması, isimsiz sosyal medya hesaplarıyla tehdit edici, hakaret gibi zorbalıkların yaşanma durumlarını da arttırmıştır. Yeni teknolojilerde anonim hesapların da kimlikleri tespit edilebiliyor olsa da

anonimlik ve görünürde kimliğin gizlenebilmesi zorbaya, başkalarına hakaret edebilme gücü vermektedir. Kişilerin bu bağlamda kimliklerini gizleme nedenleri de başkaları tarafından yargılanmadan, diğerlerinin hayatlarına rahat müdahale edebilecekleri izlenimidir. Geleneksel zorbalıkta zorba mağdur üzerinde tahakküm kurma eylemini geniş bir topluluğun önünde yaparak, bu işin meşrulaşmasını sağlamaktadır. Bu durum da siber zorbalığın çevrimiçi bir ortamda kitleler tarafından görünebilmesine benzemekte ve geniş kitleli eylemleri kapsamaktadır (Sticca ve Perren, 2013).

1.2.Siber Zorbalığın Türleri

Siber zorbalık davranışları birbirinden farklılık göstermesi sebebiyle sınıflandırılmaktadır. Willard (2007) tarafından yapılan çalışma kapsamında siber zorbalık zorbanın davranışına göre sekiz farklı kategoride sınıflandırılmaktadır. Bu durumlar, parlama, taciz, iftira/karalama, kimliğe bürünme/taklit etme, ifşa etme, düzenbazlık, dışlama, siber taciz şeklindedir. Willard (2007)'ın sınıflandırmasına ek olarak Kowalski ve ark. (2012) ortaya çıkan ihtiyaçlar ve farklılaşmalar sebebiyle 'happy slaping' ve 'sexting' sınıflandırmalarını da ekleyerek, bireyin izni dışında cinsel içerikli fotoğraflarının sanal ortamda paylaşılması durumlarına vurgu yapmıştır.

Çevrimiçi ortamlarda siber zorbalık kaba ve kırıcı bir şekilde, tehdit içerikli olabilmektedir. Taciz durumlarında süreklilik ve saldırganlık söz konusudur. Dedikodu ve aslı olmayan söylemler saygınlıklara ve itibara zarar veren görüşler, paylaşımlar da siber zorbalık çeşitlerindedir. Zorbanın çevrimiçi alanda tanıdığı veya tanımadığı birinin kimliğine bürünmesi ve onun gibi davranması bir tür zorbalıktır. Mağdur ile ilgili utanç verici bir hadisenin çevrimiçi ortamda paylaşılması durumu bir tür zorbalıktır. Bu zorbalıklar geleneksel zorbalığa benzer biçimde sınıflandırılmıştır. Doğrudan ve dolaylı siber zorbalıklarda da durum farklı değildir. Buna ek olarak, 'cinsel taciz' kavramının tanımı, ABD, İngiltere gibi ülkelerin yasa sistemlerinde sınırlı bir tanıma neden olmakta ve kadınların genel mağduriyetlerini giderememektedir. Sadece mağdurun değil, mağdurun ailelerinin de durumdan olumsuz etkilenmeleri sebebiyle cinsel taciz içeren siber zorbalık diğer ekonomik ve geleneksel suçlarla kıyaslanmamalıdır (Halder ve Jaishankar, 2011).

2. YÖNTEM

Araştırma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmaktadır. Herhangi bir araştırmaya başlamadan önce araştırmacıda bir merak dürtüsünün olması önemlidir. Hakkında araştırma yapılması planlanan olgunun, sosyal gerçeklik içinde bir problem olarak belirmesi gereklidir. Araştırmacının sosyal problemleri çözme merakı ve isteği, araştırmanın temel motivasyonudur (Eco, 1976). Böylesi bir motivasyon, araştırmacıya, araştırmanın her aşamasında güç verecektir. Nitel bir araştırmada, sosyal gerçekliğe ilişkin problem durumu belirlendikten sonra, bu probleme ilişkin kavramsal çerçeve oluşturmak gereklidir (Balcı, Baltacı, Fidan, Cereci ve Acar, 2012). Bu durumdan yola çıkılarak araştırmanın ana sorusu 'Kadınlara yönelik siber zorbalık ne şekillerde oluşmaktadır?' şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki şekildedir;

- Kadınlara yönelik siber zorbalık içeren tweetlerde psikolojik baskı durumu nasıldır?
- Kadınlara yönelik siber zorbalık içeren tweetlerde toplumsal durumlar nasıldır?

- Kadınların siber zorbalık ile mücadele etme yolları twitter üzerinden nasıldır?

Kadınlara yönelik siber zorbalık ile ilgili tweetler belirli etiketlerin altında toparlanarak belli başlı altı kategori altında değerlendirmeye alınmıştır. Bununla ilgili olarak doldurulması için Tablo 1. oluşturulmuştur. Bu tablonun içeriğinde ilgili kategoriye göre tweetler ve kullanım sıklıkları bulunmaktadır.

3. BULGULAR

Araştırma kapsamında ele alınan tweetler doğrultusunda çeşitli kategoriler oluşturulmuştur. Bu tweetler üzerinden ele alınan örnek olaylar, kadınlara yönelik siber zorbalıklar ve nefret söylemleri araştırılmıştır. Bu kapsamda elde edilen tweetlerin kullanım sıklıkları Tablo 1.' de verilmektedir. (Örnek olarak verilmektedir.)

Tablo 1. Kadına Yönelik Siber Zorbalık İçeren Tweetler

	Aşğılama	Küfür Etme	Şantaj Yapma	İftira Atma	Dedikodu Yapma	Taciz Etme	Tehdit Etme	Dışlama	Utandırma
#siberzorbalık	3	5	1					4	2
#dijitaldolandırıcılık		9	3			3			
#sibergüvenlik				5			5		
#kadınaşiddet (online)	6					6			3
#güvenliinternet		7		4	8				2

Araştırma bulguları kapsamında ortaya çıkan tablo tweetlerin kullanım sıklıklarını ortaya koymaktadır. Kullanım sıklıkları ortaya çıkan tweetler kapsamında, alt problemlerle paralel olarak üç kategori ortaya çıkmıştır. Siber zorbalık türleri göz önünde bulundurulduğunda #güvenliinternet, #dijital dolandırıcılık başlıklarında yığılmalar olduğu görülmektedir. Kadınlara yönelik siber zorbalıklarda internetin güvenliğinin ihlal edilmesi durumu, kadınlara yönelik şiddet durumundan daha fazla öne çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında kişilerin yoğun olarak interneti dolandırıcılık gibi durumlar için kötüye kullandığı sonucu ortaya çıkabilir.

3.1. Kadınlara Yönelik Siber Zorbalık İçeren Tweetlerde Psikolojik Baskı Durumu

Aile içerisinde siber zorbalık durumu gözlemlenen aşağıda bulunan örnek kapsamında, ilgili haberin ayrıntılarına ulaşıldığında zorbalık durumu söz konusu olan kişinin yazılımcı olduğu ve bu kişinin aile bireylerinin birçoğuna yönelik siber zorbalıkta bulunduğu haberin devamında yer almaktadır. Buradan yola çıkılarak görülmektedir ki, sadece yabancı kişiler tarafından değil en

güvenilir olarak bilinen aile bireylerinden kişiler tarafından da siber zorbalığa maruz kalınmaktadır.

‘İstanbul’da geçen hafta dikkat çeken bir ‘siber zorbalık’ davası açıldı. Yazılım uzmanı Orkun D.’den şikâyetçi olan iki kişiden biri babası, diğeri eski avukatı. Şüpheli Orkun D., babaannesi, halası, eski sevgilisi, altı hâkim, bir savcı, bir polis aleyhinde internette paylaşımlar yapmakla da suçlanıyor.’ (#siberzorbalık)

2018 yılında atılan bir tweet kapsamında siber zorbalığa çocuklar ve gençler kadar kadınların da maruz kaldığına vurgu yapılmıştır. Sosyal medyanın gelişmesi durumunda ailelerin çocuklara olan siber zorbalığına da bu şekilde dikkat çekilmiştir.

‘Çocuklar kadar kadınlar da [#siberzorbalık](#) mağduru oluyor. Bazen erkekler bazen de hem cinsleri tarafından yapılıyor. Annelerin çocuklarını sosyal medyada paylaşımı da başka bir zorbalık türü, aslında. Anne bloggerların yaptığı ve anneliği meslek haline getirdikleri durum...’

Kadınlara yönelik şiddet vakaları özellikle psikolojik olarak bireyleri zor duruma sokmaktadır. Kadınlara yönelik yapılan baskıların ve zorbalıkların en etkili durumlarından biri de fiziksel özellikleri ile dalga geçilmesidir. Fiziksel özelliklerin beğenilmemesi, başkaları tarafından atılan fotoğraflarda kadınların olumsuz yorumlarla baskıya maruz kalması, kadınların kilolarıyla dalga geçilmesi son zamanlarda en fazla karşılaşılan sosyal medya baskılarından biridir. Bu durumda sosyal medyanın kötüye kullanımı kişilerde psikolojik sıkıntılara yol açabilmektedir.

Kadın bedeni üzerinden kötü yorumlar yapılması sebebiyle beden olumlama söz konusudur. #kadınaşiddet

Çok kilolusun ve çok çirkinsin, bu şekilde neden yaşıyorsun. #kadınaşiddet

Çocuk doğuramamışsın, kediyle kendini idare ediyorsun, ayrıca o kadar beyaz bacaklarım olsaydı kesinlikle fotoğraf çektirmezdim. #kadınaşiddet

3.2. Kadınlara Yönelik Siber Zorbalık İçeren Tweetlerde Toplumsal Tepkiler

Siber zorbalık durumlarında özellikle kadınların çeşitli şiddet durumlarında ortaya çıkan toplumsal baskı durumunun aşılabilmesinin için, hükümetlerin siber zorbalığı suç kabul ederek buna karşılık önlemler alması gerekmektedir. Toplumda yasal olarak kabul edilmeyen durumlar karşısında kişilerin suç unsurunu algılaması ve bu durumu meşrulaştırması daha zor hale gelmektedir. Atılan bir tweet kapsamında Yeni Zelanda’nın siber zorbalığı suç unsuru olarak kabul ederek bu durum karşısında yaptırımlar uygulayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

‘Yeni Zelanda, siber zorbalığı suç kabul edecek. [#SiberZorbalık](#) [#BilişimHukuku](#)’

2019 yılında atılan bir tweetin içeriğinde bazı kurum ve kuruluşların kadınlara yönelik dijital platformlarda oluşan şiddet ile ilgili seminerler yaptıkları görülmektedir.

'TBID tarafından düzenlenen, bu derneğimizin katkı sunduğu Cinsiyetçi Dijital Şiddetle Mücadele Çalıştayı başladı. Çalıştay Nurcihan Temur'un sunumu ile devam ediyor #onlinesiddet #dijitalşiddet #toplumsalcinsiyet'

3.3. Kadınların Siber Zorbalık ile Mücadele Etme Yolları

Sosyal medya üzerinden kişilerin yaşadıkları olumsuz durumlarla mücadele etmek için çeşitli dernekler, vakıflar ve sivil toplum oluşumları tarafından önlemler alınmaktadır. Örneğin sosyal medya alanı olan Facebook üzerinde oluşan siber zorbalıklarla mücadele edebilmek için önleme merkezi açılması durumu 2016 yılında atılan bir haber tweeti ile belirtilmektedir.

'Facebook Zorbalığı Önleme Merkezi Açıldı #turkinternetcom #siberzorbalık #cyberbullying'

2018 yılında siber zorbalıkla mücadele için atılan tweet kapsamında verilen link içerisinde siber zorbalığın tanımları yapılırken, genellikle çocuklara yapılan siber zorbalıklar ele alınarak ailelere yönelik tavsiyelerde bulunulmuştur. Bu bağlamda tweetler kapsamında siber zorbalığın ergenler ve gençler üzerindeki etkilerine dair daha fazla tweet atılıp, çalışmalar yapılırken, kadınlara yönelik siber zorbalığın önlenmesinde etkili bir girişim olmadığı görülmüştür.

Siber Zorbalık ile mücadelede 10 kritik adım <http://globaltechmagazine.com/siber-zorbalik-ile-mucadelede-10-kritik-adim/> #siberzorbalık #SafetyKids #güvenliinternet #sibergüvenlik #Innovera @InnoveraBT

4. SONUÇ

Araştırma sonuçları göstermektedir ki, birçok kullanıcı siber zorbalık yaptığının farkında olmadan mağdurlara yönelik yorumlarda ve paylaşımlarda bulunmaktadır. Bu süreç içerisinde belki de mağdurlar da bazı kullanıcılar için zorba konumuna geçmiş olabilmektedir. Gün geçtikçe ve dijital platformlar, sosyal ağlar çoğaldıkça bu durumların artacağı görülmektedir ve siber güvenlik uzmanlarının bu alanda ayrıntılı çalışmalarını topluma yönelik tutmaları da ihtiyaçlardan birini oluşturmaktadır. Kadına yönelik şiddet içerikli tweet ve yorumlar genellikle cinsel içerikli ve güzellik algısına yöneliktir. Araştırmaların genelinde veya çoğunda ise kadınlara yönelik çevrimiçi şiddet ve siber zorbalık ergenlere ve gençlere yapılan zorbalığın arka planında kalmaktadır.

Araştırma bulgularında siber zorbalık, dijital dolandırıcılık, kadına şiddet etiketlerinde yoğunlaşma gözlemlenirken, küfür etme, taciz etme, aşağılama gibi durumlarda yoğunluk görülmektedir. Psikolojik olarak kadınlara yönelik baskı fazlalaşırken, toplumsal durumlarda hükümetlerin siber zorbalık üzerine çalışmalar yapması gerektiği vurgulanmaktadır. Siber zorbalıkla mücadele etme yollarında toplumsal bir bütünlük yerine daha çok bireysel ve küçük gruplarla başlayan girişimler söz konusudur. Bu bağlamda kadınlara yönelik siber zorbalığın, dijital ortamlardaki şiddetin önüne geçilebilmesi amacıyla daha geniş kitleleri ele alan çalışmalar yapılması gerekmektedir. İnterneti kullanan her birey kadın, çocuk, ergen vs. ayrı taciz, dolandırıcılık, bilgisayar korsanlığı, takip, karalama, virüs saldırısı, telif hakkı ihlali, küfür, şiddet gibi zorbalıklara dair deneyimler yaşamaktadır. Birbirinden farklı alanlarda zorbalıklar söz konusuysen, en fazla dikkat çeken konulardan biri kadınlara yönelik cinsel saldırılardır.

Günümüzde sosyal medya kadınların zorbalık görmelerinin yanında mağduriyetlerinin de açıkça ortaya konulmasına katkı sağlayan ve mağduriyetlere çözümler üretilen bir platform olarak düşünülebilmektedir. Burada önemli nokta kadınları yaşadıkları mağduriyetleri açık bir biçimde ifade etmeleri konusunda cesaretlendirmektir. Bu bağlamda siber zorbalıkların önüne geçilmesine yönelik farkındalık çalışmaları, polisler için özel eğitimler, siber suç mağdurlarına yönelik hizmet birimleri, psikolojik destek birimleri, mağdurlarla empati yapabilmek için eğitimler, yasal yaptırımlar, istismlara karşı önlemler alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Arıca T & Siyahhan S, Uzunhasanoglu A, Saribeyoglu S, Cıplak S, Yılmaz N, Memmedov C (2008). Cyberbullying among Turkish adolescents. *Cyberpsychology & behavior*, 11(3): 253-261.
- Balcı, A., Baltacı, A., Fidan, T., Cereci, C., & Acar, U. (2012). Örgütsel sosyalleşmenin, örgütsel özdeşleşme ve örgütsel vatandaşlıkla ilişkisi: İlköğretim okulu yöneticileri üzerinde bir araştırma. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 47-74
- Beran T & Li, Q (2005). Cyber-harassment: A study of a new method for an old behavior. *Journal of Educational Computing Research*, 32(3): 265–277.
- Betts, LR (2016). *Cyberbullying: Approaches, Consequences and Interventions*. Macmillan: London.
- Citron, K. D. (2009). Cyber civil rights. *Boston University Law Review*, 89(61), 69–75.
- Eco, U. (1976) *Theory of Semiotics*. Bloomington: Indiana University Press.
- Halder, D., & Jaishankar, K. (2011). Cyber gender harassment and secondary victimization: A comparative analysis of the United States, the UK, and India. *Victims & Offenders*, 6(4), 386-398.
- Hazelwood, S. D., & Koon-Magnin, S. (2013). Cyber stalking and cyber harassment legislation in the United States: A qualitative analysis. *International Journal of Cyber Criminology*, 7(2), 155-168.
- Kowalski RM, Limber SE & Agatston PW (2012). *Cyberbullying: Bullying in the digital age* (2nd Ed.). Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- Langos, C (2012). Cyberbullying: The challenge to define. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(6): 285-289.
- Menesini, E (2012). Cyberbullying: The right value of the phenomenon. Comments on the paper “Cyberbullying: An overrated phenomenon?” *European Journal of Developmental Psychology*, 9(5): 544-552.
- Olweus, D (2012). Cyberbullying: An overrated phenomenon? *European Journal of Developmental Psychology*, 9(5): 520-538.

- Sittichai R & Smith PK (2018). Bullying and cyberbullying in Thailand: coping strategies and relation to age, gender, religion and victim status. *Journal of New Approaches in Educational Research*, 7(1): 24-30.
- Smith, P.K (2012). Cyberbullying: Challenges and opportunities for a research program-A response to Olweus (2012). *European Journal of Developmental Psychology*, 9(5): 553-5.
- Topçu, Ç (2014). *Modeling the relationships among coping strategies, emotion regulation, rumination, and perceived social support in victims of cyber and traditional bullying*. Doktora Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.58.
- Willard N.E (2007). Cyberbullying and cyberthreats: Responding to the challenge of online social aggression, threats, and distress. *Research press*.
- Ybarra, L.M., & Mitchell, K.J. (2004). Youth engage in online harassment: Associations with caregiver-child relationships, internet use, and personal characteristics. *Journal of Adolescence*, 27 (3), 319-336.